Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Lausunto

2.4.2025

EDUSKUNTA
Suuri valiokunta
suv@eduskunta.fi

Asia: E 6/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto maatalouden ja ruoan visiosta

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selvityksestä, ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Suomen kanta on MTK:n mielestä varsin hyvä ja yhteneväinen MTK:n tavoitteiden kanssa. Komission tiedonannossa maatalouden ja ruoan visiosta käsitellään strategista autonomiaa ja huoltovarmuutta useista näkökulmista. Ensinnäkin asiakirjassa korostetaan, että vahva ja kilpailukykyinen ruoantuotanto tulee nähdä osana Euroopan unionin strategista autonomiaa ja valmiutta. Maatalous- ja ruokasektorin tulevaisuuden elinehto on, että ala kiinnostaa nuoria ja uusia yrittäjiä. Maatalouden kehittäminen yhdessä maaseutualueiden elinvoimaisuuden vahvistamisen kanssa parantaa toimitusvarmuutta, valmiutta ja kokonaisvaltaista turvallisuutta kaikissa jäsenvaltioissa.

Lisäksi visiossa todetaan, että hajautettu perheviljelmäpohjainen maataloustuotanto ja elinvoimaiset maaseutualueet ovat ruokaturvan ja huoltovarmuuden keskeinen perusta. Suomi tukee pyrkimystä vähentää tuontiriippuvuutta kriittisten tuotantopanosten, erityisesti fossiilisen energian, lannoitteiden ja valkuaisrehuraaka-aineiden osalta.

Asiakirjassa tunnistetaan myös Niinistön raportissa esitetyt kirjaukset ja ehdotukset tarpeesta korottaa EU:n ruokaturvan ja vesihuollon valmiutta, millä on kiinteä yhteys valmisteilla olevaan EU:n varautumisunionistrategiaan. Suomi tukee komission tavoitetta maatalous- ja ruokasektorista, joka osaltaan edistää EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista samalla kun huolehditaan terveestä maaperästä ja puhtaasta vedestä ja ilmasta sekä suojellaan ja ennallistetaan Euroopan biologista monimuotoisuutta.

MTK:n mielestä maatalous- ja ruoantuotannon kannattavuuden ja kilpailukyvyn edellytys on myös kannattava ja kestävä kasvu. Tämä voidaan käytännössä saavuttaa vain kansainvälistymällä ja laajentamaan markkinoita Suomen rajojen ulkopuolella. Komission tiedonannossa maatalouden ja ruoan visiosta mainitaan ruoan vienti useissa kohdissa. Asiakirjassa todetaan, että EU on maailman suurin elintarvikkeiden viejä ja yksi maailman suurimmista elintarvikkeiden tuojista. Komissio korostaa, että EU:n vientiä edistetään painokkaammin ja kauppakumppaneille tarjotaan kaupan helpottamista, kuten laitosten ennakkolistausta olettaen, että ne soveltavat vastaavia toimenpiteitä EU:n viennille. Lisäksi komissio pyrkii yhtenäistämään tuotantostandardien soveltamista tuontituotteisiin erityisesti kasvinsuojeluaineiden ja eläinten hyvinvoinnin osalta. Vision tavoitteet ovat MTK:n mielestä hyvin linjassa hallituksen ruoan kasvuohjelman kanssa, joka tavoittelee ruoan viennin arvon kaksinkertaistamista.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

Komissio haluaa parantaa myös EU:n riskin- ja kriisinhallintaa. Tästä syystä vahvistetaan viljelijöiden kannusteita alentaa riskejä tuotannon sopeuttamisella sekä edistetään riskien jakamista esimerkiksi tuottajaorganisaatioiden tai osuuskuntien kautta. Tuleva YMP tukee kohdennetummalla tavalla toimenpiteitä ja investointeja, jotka muuttavat maataloussektorin resilientimmäksi muuttuvissa oloissa. On varmistettava politiikkakoherenssi riskin- ja kriisinhallintatyökalujen ja suuremman joustavuuden välillä ja kriisinhallintatyökalujen tulisi kannustaa viljelijöitä tekemään ennakoivia riskinhallintatoimia ja jäsenvaltioita tekemään riskinhallintastrategioita.

Komission visiossa esitetään useita keskeisiä keinoja strategisen omavaraisuuden parantamiseksi:

Tuontiriippuvuuden vähentäminen: Asiakirjassa korostetaan pyrkimystä vähentää tuontiriippuvuutta kriittisten tuotantopanosten, kuten fossiilisen energian, lannoitteiden ja valkuaisrehuraaka-aineiden osalta. Tämä vähentää toimitusketjuihin liittyviä riskejä ja parantaa EU:n omavaraisuutta.

Valkuaistuotannon omavaraisuus: Komissio ehdottaa suunnitelmaa luoda EU:lle omavaraisempi ja kestävämpi valkaisen tuotanto. Tämä vähentää riippuvuutta tuontivalkuaisesta ja parantaa ruokaturvaa.

Ravinteiden kierrätys: Asiakirjassa korostetaan ravinteiden kierrätyksen lisäämistä koko EU:n alueella. Tämä parantaa maaperän kasvukuntoa ja vähentää riippuvuutta ulkopuolisista lannoitteista.

Biokaasun tuotanto: Tilatasolla biokaasun tuotannon potentiaalia tulisi hyödyntää käyttämällä erilaisia sivuvirtoja ja jätteitä sekä parantamalla ravinteiden kierrätystä. Tämä lisää energiaomavaraisuutta ja vähentää fossiilisten polttoaineiden käyttöä.

Uudet tulonlähteet: Komissio tukee uusien tulonlähteiden, kuten hiiliviljelyn ja luontoarvomarkkinoiden, kehittämistä. Tämä tarjoaa viljelijöille uusia mahdollisuuksia ja parantaa maataloussektorin taloudellista kestävyyttä.

Riskienhallinta ja kriisivalmius: Komissio haluaa parantaa EU:n riskin- ja kriisinhallintaa vahvistamalla viljelijöiden kannusteita alentaa riskejä tuotannon sopeuttamisella sekä edistämällä riskien jakamista esimerkiksi tuottajaorganisaatioiden tai osuuskuntien kautta. Tämä parantaa maataloussektorin kestävyyttä ja valmiutta kohdata kriisejä.

Ilmastokestävyys: Tuleva Euroopan ilmastosopeutumissuunnitelma ja vesiresilienssistrategia tukevat jäsenvaltioita varautumisessa ja suunnittelussa. Tämä parantaa maataloussektorin kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen ja vähentää siihen liittyviä riskejä.

MTK haluaa vielä kiinnittää huomiota siihen, että komission tiedonannon keskiössä ovat myös keinot viljelijöiden markkina-aseman parantamiseksi. Maataloustuotannon kannattavuus on keskeinen edellytys huoltovarmuuden ja strategisen omavaraisuuden parantamiseksi. Komissio korostaakin, että viljelijöiden tulee saada parempaa tuloa markkinoilta korjaamalla ruokaketjun epätasapainoja. Lisäksi viljelijöitä tulisi kannustaa liittymään tuottajaorganisaatioihin ja osuuskuntiin kustannusten vähentämiseksi ja neuvotteluaseman vahvistamiseksi. Komissio korostaa myös, että ketjun läpinäkyvyys on avain ruokaketjun reiluutta edistettäessä. Tasapuolisten kilpailuolosuhteiden varmistaminen

EU:n sisämarkkinoilla on MTK:n mielestä myös ensisijaisen tärkeää ja tämä toteutuu mm. kolmasmaatuonnin vaatimusten ja EU-lainsäädännön tasapuolisen toimeenpanon osalta.

MTK haluaa lopuksi todeta, että maatalouden ja ruoan visio kokonaisuutena hyvin tunnistaa maataloustuotannon kehittämistarpeita ja Suomen perheviljelmämallin erityispiirteitä. Tuotannon jatkumista EU:n kaikilla alueilla pidetään tärkeänä kuten myös joustavuuden välttämättömyys niin jäsenmaille kuin viljelijöille. Vision monet tavoitteet ja toimenpiteet tukevat huoltovarmuutta ja strategisen omavaraisuuden vahvistamista sekä suoraan ja välillisesti. Merkittävä epävarmuus tulevaan maatalouspolitiikkaan liittyy kuitenkin maatalouspolitiikan rahoitukseen. Visiossa ei ole kannanottoa maatalouspolitiikan tulevaan rahoitukseen, mutta vision tavoitteet tukevat toki vahvaa maatalousbudjettia jatkossakin. Ilman riittävää ja tarkoituksenmukaista rahoitusta vision tavoitteet jäävät juhlapuheiden tasolle.

Helsingissä 2.4.2025

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Johan Åberg
Maatalousjohtaja